

Tudós fórum

IN MEMORIAM SÁRINGER GYULA (1928–2009)

AKADÉMIKUS, A KÍSÉRLETES ROVARÖKOLÓGIA ÉS -ETOLÓGIA MAGYARORSZÁGI MEGTEREMTŐJE¹

Horváth József

az MTA rendes tagja, professor emeritus,
Pannon Egyetem Növényvédelmi Intézet, Keszthely
ppi@georgikon.hu

Amikor felkérést kaptam arra, hogy a 81. életévemben elhunyt Sáringer Gyuláról, az MTA rendes tagjáról halálának 5. évfordulóján, az évtizedeket együtt eltöltő kollégáról és barátáról emlékezzem, akkor döböntem rá igazán arra, hogy az emlékezés milyen szép, milyen fájdalmas és milyen nehéz is. Ha elfogadjuk a társadalomtudósok megállapítását, hogy egy generációs idő húsz-huszonöt év, akkor ma itt a jelenlévők háromgenerációs történelmi tapasztalatait kellene közel hoznom egymáshoz, emberről, munkáról, hitről, szertetről és sok minden másról, hogy kimondva, de leginkább kimondatlanul megértsük egymást. Nem gondoltam, hogy ez a feladat

próba elé állít, de olyan évtizedekre kell visszatekintennem, amelyekben négygenerációs életünk felében a társadalom szövét megfigyelők és megfigyelték, jelentők és jelentettek egyik oldalon, a mások oldalon a pártfogók és pártfogoltak alkották. Közöttünk lévők, akik ezt nem élték át, nem élték meg, azok számára az elmondott történések hihetetlenek lehetnek, és elmondani talán nem is méltóak egy humánus, az elmúlt évek rostáján átesett visszaemlékezéshez, azon kevesek számára pedig, akik jelen vannak, és átélték vagy megélték a megsebzett kort, a visszafogott megemlékezés az előadó amnéziájára, emlékezetkiesésére vallhat. Az is befolyásol, hogy mai rohanó, hangrobbanásos világunkban a régi értékek átrendeződnek, a példák elértektelenednek, az emlékek feledésbe merülnek, vagy felejtésbe kényszerülnek.

¹ A Sáringer Gyula akadémikus emléktáblájának felavatásán elhangzott beszéd írott változata (Pannon Egyetem Georgikon Kar, Keszthely, 2014. január 22.)

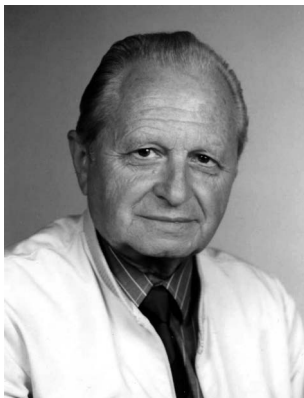
A laudációban nehéz elrészényülés nélkül arról beszélni, aki nagyon közel állt hozzám. Sáringer Gyula közel állt hozzám, és én közel álltam hozzá, közös, több mint fél évszázados hosszú utunk jó ismerői vagyunk. Kiterjedt publicisztikai írásait megbeszéltük, és amikor megjelentek (vagy az íróasztalban maradtak) átadta vagy elküldte őket nekem; a dedikáció mindig így hangzott: „*Horváth Józsa barátomnak arcom útjai régi ismerőjének.*” Könyvtárnyi írása, gazdag forrása *Élők és holtak* című hazai és külföldi gyűjteményemnek.

A legkönnyebb persze az lenne, ha ismertetném Sáringer Gyula roppant gazdag szakmai életútjának állomásait, de ennél többet szeretnék, hiszen egymás életének ismerői is vagyunk, és ő, az Ember több volt, mint akinek csak szakmai életútja van.

Több mint fél évszázad örömei és bánatai, igazsága és igazságtalansága, a fiatalság, a felnőtté válás és a megélt öregség együttléte kísérte utunkat két munkahelyen (a budapesti Növényvédelmi Kutató Intézet keszthelyi Laboratóriumában és a Pannon Egyetemen, Keszthelyen), amelynek ajtaját naponta együtt, talán elsőként és talán utolsóként nyitottuk és zártuk. Szükséglet volt, hogy naponta egymás ajtaját is kinyissuk és találkozzunk. A mindig bizalomra épült, hitet adó tartás kötötte össze napjainkat és sorsunkat is.

1957 decemberének egy ködös, hideg délelőttjén találkoztunk először. Három ember, három egymásra talált és egymásra utalt ember. Az egyik a negyvenegy éves Rainiss Lajos (1916–1974), a II. világháború hadifogságából betegen hazatért biológus tanár, a Keszthelyi

Mezőgazdasági Akadémiáról az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményei miatt eltávolított akadémiai tanárom. A másik a somogyi kántortanító fia, a huszonkilenc éves Sáringer Gyula, akit 1945. január 28-án – két hónappal a 2. világháború (nagybajomi) befejezése előtt – összegyűjtöttek, és 16–48 év közötti társaival Drezdába vittek,² majd 1945.

májusban orosz hadifogságba esett, és a tizenéves gyermek hadifogolyként 1945 nyarán hazatérve gondolkodhatott a kilátástalan jövőjéről. A harmadik, a huszonegy éves Horváth József, a Keszthelyi Mezőgazdasági Akadémiát egy hónapja elvégzett pályakezdő, az 1956-os forradalom megtorlásaitól még mindig félelemben lévő tudományos gyakornok. A talál-

kozásunkkor Sáringer Gyula már élvezte a budapesti Növényvédelmi Kutató Intézet híres tudósainak, professzorainak: Ubrizsy Gábornak (1919–1973) és Jermy Tibornak (1917–), később az MTA rendes tagjainak, valamint Reichart Gábornak (1917–1979), Bognár Sándornak (1921–2011), Nagy Barnabásnak (1921–) és Homonnay Ferencnek (1917–2006) a bizalmát és pártfogását a budapesti intézet keszthelyi Burgonyakutató Laboratóriumában. Rainiss Lajos és én a keszthelyi Délnyugat-dunántúli Mezőgazdasági Kísérleti Intézetben kaptunk rövid időre (1957 decemberétől 1959 decemberéig) állást Belák Sándor (1919–1978) igazgató és Láng

² Sáringer Gyula *A Somogy megyei Nagybjomból elhurcolt levente háborús élményei (1944–1945)* című, magánkiadásban, 2004-ben megjelent könyvében írta meg a tizenhat éves gimnazista elhurcolását és viszontagságos hazatérését. Ezt az írást emlékül hagyta rám.

Géza (1916–1980) egyetemi tanárok, az MTA későbbi tagjai támogatásával, azzal a feladattal, hogy szervezzünk Növényvédelmi Csoportot az intézetben. A Keszthely Vásár-téri Kiskastély könyvtárszobájában, egy hatalmas tölgyfaasztal mellett ábrándoztunk a jövőről.

Azon a bizonyos decemberi napon, amikor Sáringer Gyulával találkoztunk, nyílt meg Rainiss Lajos számára és számomra is egy mindmáig felejthetetlen Sorsajándék, nevezetesen az, hogy az öreg menedéket adó Kiskastélyból vendégkutatóként Jermy Tibor laboratóriumvezető (Rainiss Lajos Eötvös-kollégista egykori társa) segítségével átköltöztünk a budapesti Növényvédelmi Kutató Intézet 1957. év végén felépült, modern keszthelyi Burgonyakutató Laboratóriumába, az öthektáros, gyümölcsfákkal teli „Édenkertbe”, ahol Sáringer Gyula is dolgozott, és ahol családja is élt. Családja, gyermekei, az 1957-ben született Mária, az 1958-ban született Magdolna és az 1961-ben született Tamás derűvel töltötték meg napjainkat.

A keszthelyi Délnyugat-dunántúli Mezőgazdasági Kísérleti Intézet (ahol Rainiss Lajos és én is dolgoztam 1957 és 1959 között) és a keszthelyi Mezőgazdasági Akadémia mint oktatási intézmény fúziója egyre közelebb került egymáshoz, és ez az 1956-os forradalomban kompromittáltak számára a foglalkoztatás végét jelentette. Két év múlva Rainiss Lajos és az én állásomat is felfüggesztették („szolgálati érdekből áthelyezve”), és befogadást nyertünk a budapesti Növényvédelmi Kutató Intézetbe és a Jermy Tibor vezette keszthelyi Burgonyakutató Laboratóriumba, ahol később Sáringer Gyula vezetői megbízást kapott. Rainiss Lajos számára 1961-ben újból megnyílt az oktatói pálya a keszthelyi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumban. Majd a technikum és az egyetem integrációja során

Rainiss Lajos 1972-ben az általa alapított egyetemi Növényvédelmi Intézet igazgatója lett, amelyet korai, 1974-ben bekövetkezett haláláig vezetett (Horváth, 2013, 41–42.).

A laboratórium nemcsak menedékhely volt számunkra, hanem szakmai otthon is, amelyben a szeretet és a tudomány művelése mindenképp felett állt. A Keszthelyi Laboratóriumban két évtizedet – egy generációnyi időt – töltöttünk együtt. Az intézet és a laboratórium szellemi központja meghatározó, mondhatnám sorsdöntő volt életünk alakulásában. A budapesti központi intézetnek és a keszthelyi laboratóriumának szellemét a kiválóságok szelleme, műveltsége és erkölcsi példamutatása határozta meg. Ez jelentette az intézet és a laboratórium belső tartalmát, lényegét és kisugárzását, amely olyan képzeletbeli és mégis valóságos világot tudott – a nehéz években is – teremteni, amelynek lényege a tudomány szeretetében, az emberbaráti szeretetben és az egymás iránti emberi és szakmai segítségnyújtásban nyilvánult meg. A Növényvédelmi Kutató Intézet és a keszthelyi Laboratórium azért is válhatott kiemelkedővé, mert az emberi és szellemi értékeket megfelelően méltányolta, mert diktatúrától, politikától és irigységtől mentes volt, és nem utolsósorban azért, mert nem lepték el a kistílű karrieristák. Falai között tülekedésmentes baráti közösség élt és dolgozott (Horváth, 2005, 571–573.; Horváth, 2009, 37–39).

A budapesti Herman Ottó úti intézet és a keszthelyi laboratórium, az „Édenkert” szelleme biztosította Sáringer Gyula számára is azt a szabad akaratot, amely képessé tette őt arra, hogy a jó és a rossz, a jóság és a gonoszság, a szeretet és a bűn között válasszon. Erich Fromm *A szeretet művészete* c. 1993-ban megjelent könyvében a következőket írta: „...az emberiség jelenleg egy új tudatosság megszü-

letésének folyamatát éli, amely a félelem, a tudatlanság és elszigeteltség fölé emelheti.” Ehhez azonban az embertársak iránti szeretet képességével, valódi alázattal, hittel és fegyelemmel kell rendelkezni. Ez volt Sáringer Gyula hitvallása is.

Giovanni Martinetti *A mai hit észérvei* című, 2001-ben megjelent könyvében Max Planck fizikai Nobel-díjas tudóst idézi, aki a világ megismerésével kapcsolatban a következőket mondta: „... intellektusunk megköveteli, hogy a természet törvényei között felismerjük azt a két hatóerőt, amely titok, de minden tudást áthat: a rendet, amelyről a tudományok, s Istent, amelyről a vallások beszélnek.” Sáringer Gyula szerint is ezek határozzák meg az ember érzéseit, gondolatait, döntéseit, cselekedeteit és életének egész értelmét. Sáringer Gyulának a vallásos neveltetés, a konzervatív, keresztény felfogás és az ebből fakadó intellektus – miként minden, a természet törvényeit kutató és tisztelő ember számára – biztosította e két hatóerőt. A tudós ember azonban sokszor beleütközik a megismerés határaiba, amelyet mindenkori ismereteinek vagy technológiai ismereteinek hiányos volta határoz meg. Az ember kulturális evolúciójába a hit beépített szükséglet, ezért a tudós – miként Sáringer Gyula is – törvényszerűen jutott el a hit kereséséhez és megtalálásához. A megismerésbe, vagy ha úgy tetszik, a tudományba vetett hit eredménye az a tudás, amelyet elért, és amelyet képes volt késői tanítványainak is átadni. Az igazi tudósi aforizma – amely Albert Einsteintől származik – „A lét válna kibíratatlanul unalmassá, ha nem próbálnánk megfejteni azokat a titkokat, amelyeket Isten elrejtett előttünk” az a hajtóerő, amely az embert a természet törvényeinek, titkainak kutatása közben fokozatos és részleges megismeréshez segítette. Ein-

stein azonban a *The Human Side* című, 1979-ben megjelent könyvében arra is felhívta a figyelmet, hogy „Bárki, aki tudományos kutatásba fog, nem kerülheti el azt a meggyőződést, hogy abban, amit mi természettörvénynek nevezünk, valamilyen szellem nyilvánul meg. Mérhetetlenül kiválóbb szellem ez, mint az emberi értelem, s az embernek a maga szerény képességével alázatot kell érezni előtte.” József Attila *Isten* című versében oly szépen fejezi ki ezt az érzést: „Most már tudom őt mindenképpen, / Minden dolgában tetten értem. / S tudom is, miért szeret engem – / tetten értem az én szívemben.”

Most, amikor visszaemlékezésemben ismételtelen megemlítem munkásságunk első két évtizedének keszthelyi tudományos „Édenkertjét” – amely a dél-nyugat-északi és kelet-nyugati történelmi utak kereszteződésében, a Kármelita Bazilika tözsomszédságában terült el –, akkor óhatatlanul a *Biblia* képes hasonlataira, színes metaforáira gondolok, a Termékeny félhold területén virágba borult ligetre, amelyet a keszthelyi hegység övezte Balatonra néző táj, gondosan ápolt, virágzó alma- és körtefákkal teli kertjével és az 1956-os szabadságharcban és forradalomban való részvétellel megvádolt, de a laboratóriumot létrehozó „teremtőktől” bizalmat élvező, rokonekkü emberek életteréhez, szálláshegyéhez tudok hasonlítani.

A bibliai történeteknek, miként az otthonunknak is tekintett laboratórium történeteinek is erkölcsi mondanivalójuk van. Az éden a bibliai utalásokban termékeny tájat, héberül gyönyört jelent. Ilyen volt a laboratórium is: a tudomány számára termékeny volt, hiszen rövid két évtizedes fennállása alatt munkatársainak és a laboratóriumban hosszabb-rövidebb ideig dolgozóknak a tollából 397 magyar és idegen nyelvű dolgozat, két

egyetemi doktori értekezés, négy magyar és két angol nyelvű kandidátusi értekezés és három akadémiai doktori értekezés jelent meg. A laboratóriumban végzett tudományos munka Jermy Tibor, Sáringer Gyula és Horváth József akadémikussá válásában is döntő szerepet játszott. A laboratóriumban rövidebb-hosszabb időt eltöltő kutatók (Bánki László toxikológus, Dohy János mikológus, Gáborjányi Richard virológus (2001–2006 között a Pannon Egyetem Növényvédelmi Intézetének igazgatója, majd egyetemi tanára és professzor emeritusa), Hunyadi Károly gyombiológus (1984–1992 között a Pannon Egyetem Növényvédelmi Intézetének igazgatója), Jenser Gábor entomológus, Keve András ornitológus, Klement Zoltán bakteriológus, Kozár Ferenc entomológus, Kuroli Géza entomológus, Mihályi Ferenc entomológus, Móczár László zoológus, Nagy Barnabás entomológus, Szelényi Gusztáv entomológus, Varjas László rovarfiziológus, V. Németh Mária virológus és mások a hazai oktatási-kutatási intézményekben kiemelkedő pályát futottak be. A laboratórium azonban nemcsak termékeny volt, hanem az emberi élet számára, számunkra gyönyörűségekkel volt tele; ebben részesült az itt dolgozó, vagy a húsz év alatt idelátogató több mint kétszáz külföldi és hazai vendégkutató is, közöttük olyanok, mint az angol Sir Frederic Charles Bawden, a holland Jan de Wilde, Lute Bos, a francia Jean René Le Berre, a német Klaus Schmelzer, Franz Nienhaus, Heinz B. Schmidt, a cseh Ctibor Blattný, a horvát Nikola Juretić, Djordje Mamula, az amerikai Robert N. Goodmann, Michael Koszarab, az indiai Bankey Behari Nagaich, az egyiptomi Esmat A. el-Kady, Ali Mohamed, Waheeb Hanna Besada és a magyar növényvédelmi tudomány számos képviselője.

A laboratórium két évtizedes történetének hiteles feldolgozásában (Sáringer, 2002, 423–450.) Sáringer Gyula megemlíti, hogy „Ebben a laboratóriumban született meg a kísérletes rovarökológia és -etológia, valamint a víruskutatás felvirágzása is; [...] a laboratóriumban elért kutatási eredmények igazi paradigmaváltást jelentettek a XX. század második felében végzett növényvédelmi, entomológiai és virológiai kutatások terén.” A laboratóriumi „Édenkertben”, ahol az Élet fája és a Tudás fája állt, átvitt értelemben földet, táplálékot és szellemiséget kaptunk azzal a ki nem mondott feltétellel, hogy a „jó és a rossz tudásának fájáról” nem ehetünk. A *Biblia* héber szövege szerint a tiltás értelme az, hogy „ne magad döntsd el, hogy mit szabad és mit nem szabad megtenned.” Ebben van a Teremtő teremtette ember erkölcsége. A megkíséretés és a kiűzetés azonban a laboratóriumi „Édenkert” is elérte. Nem a kígyó – amely az ártatlanság és a bűn közötti határvonalat jelenti – és nem a kígyó képében megjelenő Sátán – amely a héber nyelvben és tágabb, mélyebb értelemben „jövőbe látót” jelent –, hanem Keszthely városfejlesztési szükségszerűsége és a Növényvédelmi Kutató Intézet budapesti létének bizonytalansága, az evakuálás évről évre visszatérő veszélye és a magyar növényvédelmi tudomány budapesti központi intézete megmentésének racionalitása indokolta az áldozat meghozatalát. Ezért 1978-ban „bűnbeesés nélkül” félelemmel és fájdalommal tele, örökre elveszítettük a földi paradicsomot, mint ahogy annak csodálatos ábrázolása a Sixtusi kápolna *Bűnbeesés* című freskóján látható, és elveszítettük a két évtized alatt a kutatómunkához nélkülözhetetlen alapvető tárgyi feltételek legnagyobb részét, az alkotómunkához szükséges kiegyensúlyozott létet, és az új egyetemi munkahelyen szembe kellett

nézni a bizonytalan tudományos jövővel, a még kilátástalanabb oktatói pályával és az előttünk álló, megpróbáltatásokat sem nélkülöző évekkel. A laboratóriumi „Édenkert” ezért örökre emlék marad. Kár, hogy ezt az emléket oly kevesen őrizzük.

1978-ban Sáringer Gyulával a Pannon Egyetem Növényvédelmi Intézetébe kerülünk tudományos tanácsadóként (Takács – Várnagy, 2012). Mindketten a mezőgazdasági tudományok doktora tudományos fokozattal (az MTA doktora) ugyan javítottuk az egyetem tudományos statisztikáját, de a szelekciós kritériumoknak nem feleltünk meg, ezért méltatlannak találtattunk arra, hogy részt vehessünk az egyetemi hallgatók oktatásában, tudományos szakdolgozatok vezetésében és bírálatában. Itt jegyzem meg, hogy Sáringer Gyula az 1974/75-ös tanévben – tehát még az egyetemre kerülésünk előtt – Rainiss Lajos az egyetemi Növényvédelmi Intézet igazgatójának közbenjárásával a *Növényvédelmi állattan* című tantárgyat adta elő az agrárkémia szak III. évfolyamos hallgatóinak. Rainiss Lajos 1974-ben bekövetkezett halála után azonban Sáringer Gyula előadásait az egyetemen megszüntették. Az egyetem másodosztályú polgárai voltunk; Sáringer Gyula ekkor ötven, én negyvenkét éves voltam. Ma már jól tudom, hogy ez a kor a szellemi képességek kibontakoztatására és megvalósítására (ha engedik) a legjobb idő. Sáringer Gyula egyik írásában ezzel kapcsolatban öt pontban megfogalmazta véleményét: (1) Minden tehetséges kutatónak negyven-negyvenkét éves korig maximális kutatási feltételeket kell biztosítani, (2) A negyvenedik életév körüli idő az iskolateremtő professzori idő, (3) A negyvenöt év utáni idő az utánpótlás képzési ideje és a tudomány szervezése, (4) Ötven év körül a nagy összefoglaló munkák

(tankönyvek írása), rektori, dékáni pozíciók ideje van, (5) Jóval ötven után a reprezentáció évei következnek (tudományos bizottságok stb.). De hangsúlyozta azt is, hogy bárkinek, aki tudományos munkába kezd, előtte el kell döntenie, hogy erre a teljes életét rá tudja-e szánni. Ha csak kötelező munkaidőben gondolkodik, hozzá se fogjon!

Nem titkolom, hogy Sáringer Gyula és én sem készültünk a Pannon Egyetemen vezetői pozícióba – ilyen reményünk nem is lehetett – de igenis változást akartunk, szertettünk volna. A változás, a változtatás lényege az egyetemi oktatás színvonalát emelő tudományos iskola megteremtése és a nemzetközi kapcsolatok kiszélesítése lett volna. Sáringer Gyula számára és számomra is méltatlan, kirekesztő volt az 1978–1990 közötti évtized. Erről az évtizedről ebben a visszaemlékezésben nem kívánok beszélni. A munka megtalált és a költő üzenete: „Mikor elhagytak, / Mikor a lelkem roskadozva vittem, / Csöndesen és váratlanul / Átölelt az Isten.” (Ady Endre.: *Az Úr érkezése*) elérkezett hozzánk.

A „Teremtéstörténet” az 1989/90-es évekkel folytatódott, azzal, hogy a hatvanegy éves Sáringer Gyulát és ötvenharmadik évemben engem is megajándékozott a *továbbéléssel* – miként az „Édenkerten” kívül rekedt Ádám és Éva elsőszülött fiuk, Káin a földet művelte, úgy másik fiuk, Ábel a juhokat őrizte – azzal, hogy Sáringer Gyula későbbi tanítványi és tanítványaink „benépesítették” a hazai agrártudományok, ezen belül az entomológiai és virológiai tudományok földjét, hogy gazdagon teremjen.

A Pannon Egyetem és Növényvédelmi Intézete 1990-ben új fejlődési pályára állt, és ebben meghatározó szerepe volt Sáringer Gyulának. Visszaemlékezve örömmel tölt el,

Sáringer Gyula emléktáblája a Pannon Egyetem Georgikon Karán, Keszthely, 2014

hogy a Növényvédelmi Intézet igazgatójaként első intézkedésem közé tartozott Sáringer Gyulát kutatóprofesszorrá, majd 1993-ban egyetemi tanárrá felterjeszteni és kinevezetni. Az az egyetem, amely szakmai kvalitásainak teljében, iskolateremtő képességeinek birtokában 1978-ban nem adta meg Sáringer Gyula számára az egyetemi tanárrá, az egyetem első osztályú polgárává válás lehetőségét, ugyanaz az egyetem „arcképváltása” 1993-ban, hatvanöt éves korában a Pannon Egyetem rektorává, első emberévé választotta. Rektori székfoglaló beszédének (1993. szeptember 6-án) első mondata így hangzott: „Isten házából jöttünk, életem legjelentősebb szolgálatát *in nomine Dei* kezdem meg”. Ekkor volt a Georgikon alapításának 175. évfordulója is. Sáringer Gyula egész életét szolgálatnak tekintette. Az egyetem vezetésével kapcsolatos rektori elképzelései is minőségi változás szükségességére utaltak. Ezeket öt pontban fogalmazta meg 1993-ban: (1) A vezetők csak erkölcsileg hiteles személyek lehetnek, (2) Magánéletükben példaeértékűnek kell lenniük, (3) Szakterületükön hazai és nemzetközi viszonylatban is elismertnek kell lenniük, (4) A legmagasabb tudományos fokozattal, akadémiai doktori címmel kell rendelkezniük, (5) Jó empátiaképességgel kell rendelkezniük.

Rendíthetetlen optimizmusa és emberi jósága, a hasznos szolgálat, a jótevés ösztöne indította arra, hogy hetvenévesen, 1998-ban mint a nemzeti, konzervatív keresztény, párton kívüli vagy a pártokon felül álló, a Zala megyei listáról, egykori szülőföldjéről a FIDESZ-Magyar Polgári Párt frakciójába kerüljön, ahol 1998–2002 között dolgozott. Erről az időről egy nekem elküldött levelében, 2002. május 28-án a következőket írta: „Szokatlan volt számomra a politikai szereplőknek a beszédstílusa és az eseményekhez való hozzáállása. Rájöttem, hogy a napi politika az a szakma, amely teljesen más, mint a tudomány, ezért csendes szemlélődőjévé váltam az országgyűlési eseményeknek.”

A hetvenedik születésnapján, 1998-ban azzal a kívánsággal köszöntöttem, mi szerint élt: *Labora tanquam in aeternum viveres, et ora quasi statim mori de beres.*³ (Horváth, 1998) Élete utolsó éveiben kutatóprofesszor volt, 2002-ben az egyetem professzor emeritusa, 2008-ban *Dr. honoris causa* lett. Élete utolsó percéig dolgozott, szakmai és emberi példaképe volt munkatársainak és az egyetem hallgatóságának. Szakmai, vallástörténeti és filozófiai elmélyülései és megbocsátó képessége tette széppé és megelégedetté életét, mások számára pedig példamutatóvá.

Fájdalommal búcsúztunk el Tőle, 2009. február 26-án, amikor nyolcvanegyedik életében visszaadta lelkét Teremtőjének.

Nemcsak nemzetközileg elismert tudós, hanem igaz ember, egy igazi, megbízható barát is volt, aki most is nagyon hiányzik.

Nosztagliával gondolok rá, távozásával egy emberi értékrend, mentalitás és ízlésvilág is szegényebbé vált. Keszthely város, ahol

³ Úgy dolgozz, mintha örökké élnél, és úgy imádkozz, mintha mindjárt meghalnál.

leélte életét, büszke lehet tudós professzorára, de sajnos, csak halála után ismerték el, amikor a város díszpolgára lett. Emlékezzünk rá, élete legyen példa a fájdalmat elviselőknél és

a Sors által megajándékozottaknak is. *Abiit, non obiit.*⁴

⁴ Eltávozott, de nem halt meg.

Kulcsszavak: *Sáringner Gyula, Növényvédelmi Kutató Intézet, Keszthelyi Laboratórium, Pannon Egyetem, rovarökológia és -etológia, hit, erkölcs*

IRODALOM

Horváth József (1998): *A 70 éves Sáringner Gyula akadémikus köszöntése*. Pannon Egyetem, Keszthely 1998. december 18-án (Kézirat).

Horváth József (2005): A Herman Ottó úti szellem: Valóság és misztérium. *Növényvédelem*. 41, 571–573.

Horváth József (2009): Volt egyszer egy Laboratórium (1958–1978). *Növényvédelem*. 45, 37–39.

Horváth József (2013): Dr. Rainiss Lajos előadóterem avatása a Pannon Egyetem Georgikon Kar Növényvédelmi Intézete fennállásának 40. évfordulóján. *Növényvédelem*. 49, 41–42.

Sáringner Gyula (2002): A Növényvédelmi Kutató Intézet (Budapest) Keszthelyi Laboratóriumának története (1952–1977). *Növényvédelem*. 38, 423–450.

Sáringner Gyula (2004): *A Somogy megyei Nagybjomból elhurcolt levente háborús élményei (1944–1945)*. Magánkiadás, Keszthely

Takács András Péter – Vármagy László (2012): A Pannon Egyetem Georgikon Kar Növényvédelmi Intézetének története (1972–2012). Georgikon Alapítvány, Pannon Egyetem Georgikon Kar, Keszthely

